

LORNA KUK

Skrivena pisma

Preveo sa engleskog
Marko Mladenović

■ Laguna ■

Naslov originala

Lorna Cook

THE HIDDEN LETTERS

Copyright © Lorna Cook 2023

Translation copyright © 2023 za srpsko izdanje, LAGUNA

*Za Emili i Alis.
I za Soksa, koji nije više ovde.*

Svi drugovi koje sam imao
Zbog odlaska moga tuguju,
A sve bi dragane koje sam imao
Sa mnom još dan bar da druguju.
No meni eto zapade čast
Da uzdignem se, nasuprot vas;
Pa nežno ustajuć, laku noć svima
Želim, svak od vas radosti neka ima.

„Čaša za rastanak“
Tradicionalna balada

PRVI DEO

PRVO POGLAVLJE

AJZAK
KORNVOL
POČETAK LETA 1914.

Ne prepadne se on najviše samo zbog brzine kojom ona protrči pored njega, već zbog toga što je bosa, što cipele drži u ruci, što je njena duga, bledožuta satenska večernja haljina šiba po nogama u trku. Gleda je sa svog mesta kod staklenika dok se ne izgubi u liniji drveća što razdvaja baštu od jezera. Hitra je. Bešumna. A onda nestane. Dok ona pušta da je proguta tama linije drveća, Ajzak trepne, kao da se probudio iz sna ili začaranosti.

On se osvrne na kuću da vidi ide li ko za njom, juri li je ko u kakvoj kasnovječernjoj salonskoj igri što se sada odvojila od kućne zabave – kojoj je on do maločas prisustvovao – i što se prelila napolje na imanje. Ali tišina koja je do pre samo nekoliko trenutaka bila prisutna u bašti sada se vratila. Sve je mirno, kao da ona nije ni protrčala pored njega, kao da nije ni bila tu.

Ajzak uvlači dim iz cigarete, pušta da povetarac s mora stiže do njega u skrovitim delovima vrta. Dim od duvana obrazuje kovitlave krugove što nestaju kako ga vazduh nosi uvis i u nebo. Mesečina što obasjava baštu – njegovu baštu, kako je budalasto počeo da gleda na nju – i dole do mora daleko podno litica jedina je svetlost na tom delu imanja. Ali dalje uz strmi travnjak svetla i zvukovi zabave istruje na kamenu terasu kada

se spoljna vrata otvore i ponovo zatvore, puštajući da napolje nakratko izbiju odjeci klavirske muzike. Unutra ljudi pevaju.

Da li da pođe za njom? Samo da proveri. On odagnava tu misao, šalje je daleko na oblaku dima. Neumesno je da trči za mladim ženama koje jedva poznaje, a ne bi ni trebalo da je tu u ovo doba noći. Ali za sve ove mesece koliko boravi ovde, niko ga nikada nije zatekao u vrtu van radnog vremena. Niko nikada ne dolazi. Ona ga, pre pukih nekoliko časaka, nije ni videla kako stoji tu.

Ponekad se on vraća u baštu kasnim letnjim večerima da u glavi prorađuje svoje planove za nju, planove u večitom razvoju; da obrađuje zemlju kao običan baštovan kada ga niko ne vidi; i da razmišlja, da nestane dok svetlost ne izbledi pa on ne može više videti.

Tamo on beži da bi razmišljao, kada mu *treba* da razmišlja, kada završi posao za taj dan a baštovani pod njegovim nadzorom se vrate kući svojim porodicama i krevetima. Često on uveče došeta ovamo iz kućice koja mu je poklonjena dok je tu zaposlen i stoji tik do kamene staze na obodu formalnih vrtova, gde potkresana tisa i četvrtaste živice veoma čvrsto ograđuju cveće a zatim odmah iza njih jasenovi sakrivaju veštačko jezero – daleko van vidokruga kuće. Tu, tačno na tom mestu, svuda oko njega je mirno, široko i otvoreno, sa zvezdanim nebom crnim kao mastilo tako visoko iznad njega, te ima prostora za disanje koji mu treba čak i nakon dana punog širom otvorenog prostora.

Vrt je drugačiji noću. Drugačiji su mirisi cveća. Žuti noćurak, jasmin – sve to miriše lepše u ovo doba noći kada bašta odiše svojim najboljim noćnim parfemom. Ali on ga sada nažalost guši cigaretom, uvlači i izbacuje dim i gleda ga kako se pramenasto vije ka nebu.

Ali on ne može da se opusti sad kad mu je seme sumnje posadeno u mozgu i raste brzo kao maslačak. Kordelija, tako se ona zove; seća se kako su ga upoznali s njom kada se pre

nekoliko sedmica vratila iz Londona. Gotovo nikada nije ovde, makar ne u isto vreme kao Ajzak. On gleda onamo kuda je ona otrčala, iako mu više nije u vidnom polju. Zašto je trčala? I to ka jezeru?

On se sagne i smrvi cigaretu, a zatim se uspravi s njom kako niko ne bi morao da čisti za njim, držeći opušak prstima dok se poigrava pomišlju da zanemari ono što je upravo video. Ali ne može. Ljut na nju, ljut na sebe, odgurne se od staklenika, dok su mu rukavi večernje košulje malčice blatnjaviji no što su bili pre sat vremena. Prošao je minut. Možda dva?

Odugovlačeći kako bi razmislio, on uzima pulover koji drži na kuki u šupi za baštenski alat i rasad, a na nju umesto toga kači svoj večernji sako.

Promine još jedan trenutak a ona se još nije vratila. On nije siguran zašto očekuje da će se ona sada vratiti, ali čudno je učiniti tako nešto, otrčati u mrak, otrčati ka jezeru.

Sada će ga to mučiti čitave noći i do ranih jutarnjih sati kada mu svetlost još ne bi sasvim prodrila u sobu, ali bi ptice svejedno najavile nailazak zore. Probudiće se, bude li uopšte spavao, i pitaće se da li je ona u jezeru, u onoj kitnjastoj večernjoj haljini što joj se nadima oko nogu dok leži mrtva. Niz kičmu mu ide ledeni prst straha i on zna da nikada neće oprostiti sebi ne bude li uvažio taj snažni osećaj kako bi zaista trebalo da ode da proveri.

Dosad je već trebalo da bude tamo.

Što više prilazi liniji drveća, Ajzak se brže kreće, pojačava tempo dok i sam ne bude u trku, trupkajući nogama dok podšišana trava prerasta u šiblje i paprat. Bude li je po dolasku zatekao na tajnom ljubavnom sastanku, osećaće se kao prava-pravcata budala, ali barem će znati da je bezbedna. Zamišlja je tik van domašaja u vodi i baca se da prevali poslednjih nekoliko metara. Jednostavno mora da zna.

Kada on stigne na gat, voda se jedva primetno mreška, polako i blago, trepereći od srebrnaste mesečine. Ne vide se mehurići vazduha. Ako je ona ušla, to se dogodilo pre izvesnog vremena dok je on dangubio kod staklenika, mozgao, gubio dragoceno vreme.

Da li je ona ušla u vodu? Da li je upala ili namerno uskočila? On gleda unaokolo, pita se da li ju je stvarno malopre video ili je to uobrazio, zatim se zapita da li je to šala na njegov račun.

Ona naprasno izroni, uzme vazduh i opet zaroni. On je u nedoumici da li da je dozove ili da se skloni van vidnog polja, van te situacije šta god ona bila, ali ona ga nije videla i sada se vratila u dubine.

Trebalo bi da ode. Ali ipak ne odlazi. Znatizelja ga drži obema rukama i ne pušta. Kordelija ponovo izranja, lica prekrivenog kosom. Duboko diše i ispušta lelek straha i nestrpljenja.

Ona se sprema da opet zaroni te joj on dovikne: „Šta to radite?“

Ona se naglo okrene i uplašeno krikne kada ga vidi kako stoji tamo.

A zatim se sabere. „Upao je“, vikne. „Pomozite mi.“

„Ko?“, dovikuje Ajzak, sasvim usredsređen. Saginje se i smesta zbacuje cipele jer zna da nije zaista bitno ko je upao tamo – Ajzak će ući bez obzira na to.

„Klajv“, glasi njen prost odgovor. A onda nestaje. Vraća se pod vodu.

Klajv. Njen mlađi brat. On ima najmanje šest godina. Kako je upao? Otkud ona zna da je on upao? Kako je mogla da vidi... Ali ona je već zaronila i Ajzak dela, razvezuje pulover s vrata i ispušta ga na gat dok duboko udiše i skače u vodu da nađe dečaka.

Ispod površine je hladno, mračno i mutno; svilenkasta jezerska trava isteže se i polako pleše u ritmu s kretanjem vode. U roku od nekoliko sekundi njemu se ukrsti put s njom. Ona se okreće maltene neobuzdano, sklanja kosu s lica i kreće se napred sa čistom rešenošću.

Pobuđen, on pliva na drugu stranu, traži dečaka, prelazi što više prostora, ide dole, dole do trske što zmijuga i leluja tamo gde je nikada ne dodiruje sunčeva svetlost. Ne treba mu mnogo vremena da stigne do dna, dok mu trava muti vid. Oči mu se delimično prilagođavaju, ali vidi samo dokle mu doseže ruka, koliko mu prsno plivanje dozvoljava da vidi na tako kratkoj razdaljini. A onda mu se grudi stegnu kada mu ponestane vazduha te prisiljava sebe da izroni.

Nje nema nigde na vidiku a nema ni dečaka. On se nada da je ona za to vreme već isplivala na površinu, izbacila mrtav vazduh iz pluća, udahnula iznova i da pokušava ponovo. On mora da nađe dete. Ne može opet da brine i za nju – ne sada. A onda se ukoči kada začuje smeh sa obale. Znao je. Znao je da će ga nasamariti. Okreće se, očekujući da je vidi kako mu se smeje. Reći će joj šta misli o njoj – dođavola s mogućim posledicama. Trepće da izbaci vodu iz očiju, kapljice s trepavica, i pomnije se zagleda kroz tminu. Prilika koja mu se smeje niska je rastom i u Ajzakovom glasu se čuje olakšanje kada on dovikne: „Klajve?“ Ako nije Klajv, onda je njegov duh, a on nije siguran da veruje u njih.

Klajv se smeje. „Da. Prevario sam vas oboje, a hteo sam samo nju.“

Nešto dalje Kordelija nakratko izroni, sprema se da ponovo zaroni.

„Stanite!“, viče Ajzak. „Stanite! Klajv je ovde.“

Ona se okreće da ga pogleda, a zatim i svog mlađeg brata na obali. Usklikne od olakšanja, dok joj naviru suze, a zatim zapliva, obuzdavajući osećanja. Zapliva i Ajzak pa se njih dvoje popnu na strmu obalu u paprat i tamu žalosnih vrba što se nisko nadvijaju nad ivicom vode. Ona je iza njega i on se okreće prema njoj, ćutke pružajući ruku koju ona prihvata, dozvoljavajući mu da joj pomogne, da je izvuče gore i dalje od vode.

Haljina boje slonovače prijanja joj uz telo a on ne zna ni gde da gleda ni šta da kaže. Ali drži je dok se ona vere, jednom

rukom oko struka da joj pomogne pri preostalim nekoliko koraka uz obalu.

„Mokri ste“, kaže Klajv i oboje se okrenu na njegovo prosto zapažanje.

Ona povuče jednu nisko nadvijenu granu kako bi se zaljuljala i prevalila posljednjih nekoliko stopa do dečaka. Ajzak se trzne. Po njegovoj proceni, drvo je staro više od dvesta godina. Ne treba mu da mu ona to radi.

„Šta si to učinio?“, dovikuje ona Klajvu kroz cvokot.

„Rekao sam ti da ćeš mi platiti što si mi prosula toplu čokoladu na *Almanah za dečake*“, govori on prekrštenih ruku, zadovoljan sobom.

Ajzak im prilazi.

Ona se dere na dete, škrugućući zubima u spoju studeni i gneva. „Kazala sam ti da nisam htela. Kazala sam ti da je bilo slučajno. Kazala sam ti da ću ti kupiti drugi.“

Ajzak ne želi, ali nasmeje se. Omakne mu se. To je jače od njega. Ako je tačno ono što je čuo, ona ima dvadeset godina. Dete ima šest, ali zvuči kao da se brat i sestra još svađaju u dečjoj sobi. Kordelija se okrene da ga pogleda i oči im se prvi put pristojno susreću. Ajzak prestaje da se smeje, ali osmeh mu je i dalje na licu. Prođe časak pre nego što ona opet pogleda Klajva. „Namerno si to uradio. Namagarčio si me. Uplašio si me.“

„I mene“, promrmlja Ajzak.

„Da“, ponosno izjavljuje Klajv.

Pre nego što Ajzak shvati šta se zbiva, Kordelija pruži ruku i ošamari dečaka, a zvuk odjekne u noćnoj tišini. Dete mahinalno okreće glavu, odvraća pogled u stidu i sablaznutosti, susrećući se sa Ajzakovim u kratkom trenutku solidarnosti.

„Mislila sam da si mrtav! Mislila sam da si mrtav!“ Ljutite suze joj teku niz još mokro lice. Ophrvana besom, ona ponovo diže ruku.

To podseti Ajzaka na ono kada je on bio mali i istrčao pred zaprežna kola. Sa puta ga je povukao njegov pokojni otac, a

zatim ga, iz čistog olakšanja što ovaj nije nastradao, istukao kao nikada u životu. On srne napred, iza nje, i uhvati je za dignutu ruku kako bi je sprečio da opet povredi Klajva.

„Dokazali ste šta ste hteli“, kaže joj on na uvo, ne shvatajući do kraja posledice onoga što je učinio dok ona ne spusti ruku i ne pogleda ga. Zgranuta, ona pilji u njega. Njegova šaka joj je još na ručnom zglobu.

On polako sklanja prste, a ona gleda mesto na kome je bio njegov stisak.

„Izvinite“, tiho govori Ajzak. „Nisam želeo da ga ponovo udarite. Jesam li vas povredio?“

Ona odmahuje glavom, kruto govori: „Ne.“ Njen brat je privremeno zaboravljen. „Hvala“, kaže ona. „Što ste se umešali.“

„Ništa nisam uradio. Dečak je sve vreme stajao tamo. Na sigurnom. To je najvažnije.“

„Da“, kaže ona. „Da, jeste. Ne znam šta bih radila da nije.“

Ajzak nema odgovor. Želi da kaže dečaku da je debil. Želi da mu kaže kako je stvarno mogao da ubije svoju sestru – mogla je da se uplete u trsku dok ga je tražila. Da je Ajzak nije video, bila bi sasvim sama tamo unutra. Vrlo je moguće da bi se udavila. Ume li ona dobro da pliva? Izdržala bi još nekoliko minuta, pomišlja on. A onda... ne usuđuje se više da razmišlja.

Ona se još trlja tamo gde ju je on držao.

„Jeste li sigurni da vas nisam povredio?“, pita on.

Ona spusti ruku na bok i pogleda ga. „Sigurna sam.“

Nijedno od njih ne progovara. Ona ima plave oči. On to sada vidi. Nikada joj nije bio toliko blizu, a kad god bi ušla u baštu da se prošetala otkako se vratila iz Londona, nijednom nije pogledala u njegovom pravcu. Čak ni na večerašnjoj zabavi, pre nego što je on privremeno otišao, putevi im se nisu ukrstili. Ali na ovoj bledej mesečini sada je vidi u celosti – tako izbliza. Usta su joj malko otvorena i on ih gleda, ravne zube iza usana prebledelih od hladnoće.

Tišinu prekida Klajv. „Hoćete li se vas dvoje poljubiti?“ , pita on, pun strahopoštovanja.

„Ne, naravno da nećemo“, brecne se ona, okrećući se. „On je baštovan.“

Ajzak se trudi da se ne nasmeje. Znači ona se ipak seća ko je on. A onda shvati, sa osudom, da je omalovažila njegov posao a zatim imala drskosti da ga upotrebi kao zločin.

Zatim on primeti kako joj se koža vidno ježi od studeni. „Imam pulover na gatu.“ Pogleda dole. „Gde su vam cipele?“

Ona klimne glavom ka vodi. „Tamo unutra, pretpostavljam. Mislim da sam ih samo bacila nekud kad sam uskočila.“

Kordelija preoprezno zakorači po blatu i paprati. Ajzak se trudi da se što duže ne obazire na njeno bolno stenjanje dok i sam pažljivo ide po tlu, prateći je u stopu.

Klajv ide za njima, ćutljiv i tužan, jer se igra odavno završila. Ajzak ga pogleda i uputi mu smešak saosećanja, stavljajući mu ruku na rame dok hodaju. Dečak zna da mu sleduje još jedna porcija sestrinog gneva kada Ajzak ne bude više bio u blizini da ga štiti. Klajv mu obeshrabreno uzvraća osmeh i prevrće očima kao odrastao čovek, na šta Ajzak biva primoran da se suzdrži od kikota.

Ispred njih devojka opet jaukne kada joj goli taban naiđe na nešto oštro. Ajzak ne može to više da podnese.

„Dosta je bilo“, saopštava on, uzimajući je u naručje. Bez otpora ona je bezmalo mlitava, drži mu ruku oko vrata. Njen dah mu greje obraz, dok je satenska haljina hladna na dodir. Kosa, svetla, pala joj je oko ramena. Negde u tom jezeru verovatno se nalazi stotinu njenih ukosnica koje lagano tonu kako bi zauvek počivale na dnu.

Ona neobuzdano drhti dok on zaobilazi jezero i stiže do ivice gata, spuštajući je na drvene letve, držeći je u slučaju da se onesvesti, iako se čini da je čvršća od toga. Ali cvokoču joj zubi i Ajzak je pomno gleda. Pored nje Klajv ima toliko pristojnosti da izgleda bojažljiv zbog onoga što je uradio. Dok

gleda sestru kako se trese od hladnoće, lice mu poprima izraz iskrene zabrinutosti.

„Izvinite“, tiho govori Klajv, sa stidom.

„Zašto si to učinio?“, pita Ajzak. „Šta te je spopalo?“

„Ona mi je upropastila *Almanah za dečake*“, kaže Klajv, manje silovito nego maločas.

„To si već rekao“, odvrća Ajzak.

Ajzak podiže pulover s gata i savija ga, pa joj ga oblači preko glave i navlači preko vlažne odeće, pomažući joj da digne ruke i uvuče ih u rukave.

„Eto“, govori joj on da je smiri. Ona nije u stanju da odgovori. Zubi joj cvokoću još glasnije. Ajzak je pažljivo gleda.

„To je trebalo da bude samo štos. Ona zna da još ne umem da plivam kako treba. Još učim“, otkriva Klajv. „Ostao sam budan posebno zbog nje“, nastavlja. „Rekao sam joj kuda ću, a onda proturčao pored nje i istrčao na vrata. Ona nije bila dovoljno brza da me uhvati. Znao sam da neće biti. Samo sam hteo da je uplašim...“, pokušava da se opravda. „Nisam mislio da će toliko dugo ostati u vodi.“

Nema vremena za to. Ajzak se okreće prema Kordeliji. „Sigurno ne moram da vam govorim kako treba što pre da skinete tu mokru odeću. Naložite sluškinji da vam napuni kadu toplom vodom. Mogu ja da požurim pre vas u kuću i da je pitam umesto vas.“

„Ne“, kaže ona dok se neobuzdano trese. Nedostaju joj čak i reči kojima bi opet ukorila brata. „Već ste... dovoljno učinili“, zamuckuje od hladnoće. „Mogu ja to.“

„Nemate cipele. Mogu vam ja pomoći da se vratite ili verovatno možete da otpešaćite odavde bez većih poteškoća“, kaže on. „Odavde do kuće je samo travnjak.“

„Da“, odgovara ona, mada on nije siguran na šta. Okreće se da pronade cipele, a kada se osvrne, ona već korača ka kući.

„Hoće li ona biti dobro?“, pita Klajv. „Samo sam hteo da je uplašim“, ponavlja.

Dečak je postišen i ne čeka Ajzakov odgovor. Umesto toga, Klajv potrči za njom i uhvati je za ruku. Ona čvrsto steže brata za ruku kao da razmatra drugi mogući ishod večerašnjih događaja, onaj u kome se dečak zaista udavio.

Ajzak kratko stoji i gleda ih, ne obraćajući pažnju na sopstveno drhtanje, a onda odluči da pođe za njima na odstojanju. Mora se uveriti da će ona zaista stići nazad bez problema. Zamišlja je kako se obeznanjuje na travnjaku i kako dečak mora da ide po pomoć dok ona leži u mokroj odeći. Ona izgleda i zvuči sasvim sposobna, ali sve što je on večeras uradio biće uzalud bude li ona sada umrla od studeni.

Ajzak nečujno ide za njima nazad u kuću i gleda kako Kor-delija i njen brat odlučuju da ne uđu kroz francuska vrata, čime bi nesumnjivo prenerazili goste na zabavi. Ona je toliko obazriva da produži, po svoj prilici kako bi se poslužila ulazom za poslugu gde će naći svoju sluškinju, naručiti toplu kupku i popeti se uz stepenice za poslugu, tako da niko od gostiju niti iz porodice neće znati za to.

Zadovoljan, Ajzak odlazi na rub imanja, u kućicu koju su mu pozajmili dok traje njegov boravak ovde. Svestan je kako mu se hladna mokra košulja neprijatno lepi za kožu. Iznad njega se sakupljaju oblaci, kuju zaveru s kornvolskim lahorom s mora što guši mesec. On drhti, telo ga podseća da je i sam bio uronjen u hladnu vodu. Mora da se obriše, da se ugrije kraj ognjišta, legne u krevet. I da ne misli na one plave oči.

Pojavljuje se tračak mesečine, sija na travnjak. Na tlu ispred njega nešto svetluca među vlatima trave. On pođe ka tome, sagne se i podigne ga, prevrćući ga u prstima. U pitanju je kit-njasta dijamantska šnala. On gleda kako predmet blešti i pleše na mesečini. Mora da je njen.

On se okreće i gleda onaj prostor kraj kuće gde se ona izgubila. Neće sada poći unutra za njom da joj to vrati. Ona se sigurno već odavno popela uz stepenice pozadi, svukla njegov

pulover, haljinu, otišla van domašaja glasa, van domašaja – kao što će uvek biti.

Ajzak stavlja nakit u džep da ga sačuva. Odneće ga ujutru u kuću, reći kako ga je pronašao na imanju dok je procenjivao kako napreduje uređivanje predela. Pola te priče je tačno. Nema potrebe ni za kakvim daljim pojašnjavanjem. On veoma sumnja da će Klajv ili Kordelija ispričati roditeljima za večerašnje događaje. Zašto bi? On pretpostavlja da bi se to loše odrazilo na oboje.

Nakon što se bude obukla, hoće li se ona vratiti na zabavu?, pita se on. Hoće li tako lako zaboraviti na ovo večeras? Trebalo bi. Njemu je jasno da zauzima onaj prostor na pola puta između sluge i „njihovog čoveka“, mada on nije njihov čovek. Ne zaista. Niti bi ikada želeo da bude. On je zaposleni, a to podrazumeva određeni stepen i očekivanje prinudne distance. Distance koju je njemu drago da održava, uprkos pozivu na večerašnju zabavu, na kojoj je trebalo da se razmeće svojim napretkom i planovima za imanje.

U onim retkim prilikama kada se podseti da nije njihov čovek, kada uđe u prostorije za sluge nakon što ga ljubazna kuvarica ponudi nečim za jelo, on čuje priče; ogovaranje osoblja sa sprata koje je išlo s porodicom u London i vratilo se u Kornvol s pričama o Kordeliji i njenoj razuzdanosti u Londonu. O muškarcima s kojima je viđena. Muškarcima s kojima nije viđena.

On se pita hoće li ona ispričati svojoj sluškinji tačno šta se večeras dogodilo, hoće li sada i Ajzaka pominjati ili će njegova uloga u večerašnjoj pustolovini biti zgodno izostavljena. Sad kada razmisli o tome, veoma se nada da će biti to potonje. Budu li ga pomenuli, to neće izaći ni na šta dobro.

Najbolje bi bilo da ga potpuno zaborave.

DRUGO POGLAVLJE

KORDELIJA

Kordelija nikako ne može da zaspi, u onom najmračnijem satu između noći i dana. Sedi na prozoru svoje sobe i gleda na baštu. Još joj je hladno, uprkos toploj kupki, uprkos tome što se umotala u ćebe i spavaćicu, uprkos toploj čokoladi koju je upravo popila.

Svojoj sluškinji Ejdi napričala je gomilu izmišljotina dok se punila kada, dok su se dodavale soli, dok je klizila u toplu vodu koja ju je prljila po ledenoj koži, dok joj je teška haljina ležala natopljena na podu.

„Budalasta igra koja se izmakla kontroli. Izazov. Samo sam ja ušla u vodu. Da li je očeva rođendanska proslava još u punom jeku?“

Ejda je očigledno negodovala.

Najzad, nije ona htela da poštedi Klajva neprilike; želela je da poštedi onog baštovana. Ali zašto, to ne zna. Niko od njih ništa nije zgrešio. Možda će sve imati smisla nakon što bude prespavala noć.

Ali na prozoru ona drži njegov pulover u rukama. On je sada suv, iz njega su istreseni svi tragovi vlage s njenih ramena. Prebacila ga je preko naslona stolice ispred kamina a zatim

otпустиła sluškinju, rekavši kako sasvim lako može da se okupa i legne u postelju, „ali možda najpre još jedna topla čokolada?“

Čaša stoji prazna na toaletnom stolu, među četkama od slonovače i onim što je ostalo od njenih ukosnica. Mesec usredređuje svoju energiju na obalu Severnog Kornvola, ribarsko selo Penkalik, po kom je kuća dobila ime, od koga je deli kratka šetnja i odakle putuje većina osoblja koje radi van kuće, dok je u daljini more.

Ali bliže Kordelija može taman da razazna vrhove jasenova što prerastaju u jezero. Razume se, on nije i dalje tamo, kod vode. Ne više. Zašto bi bio? Sati su prošli. Ali ona nalazi da joj to mesto ipak privlači pogled.

Zašto je on bio tamo usred noći, u mraku? Zašto nije bio na zabavi? Ona ga nije videla kako se iskrao. S druge strane, rasuđuje, nije ni gledala preterano pomno, ili uopšte. Bila je odveć zaokupljena prijateljima sa univerziteta svog brata Edvina, koji sutra treba da se vrate svojim kućama. Oni se još i sada vesele. Ostavili su francuska vrata otvorena i to malo njih što su još budni u ovo doba pevaju nešto Irvinga Berlina. Ona zevne. Mora probati da ustane kada joj Ejda bude donela jutarnju šolju čaja, i mahnuti muškarcima kada budu krenuli na rani voz. Momcima zapravo, ne baš muškarcima. Ne još.

Ona pogleda svoj ručni zglob tamo gde su je držali njegovi prsti. Nije joj ostavio masnicu ni kakav drugačiji trag. A ona je bila iskrena kada mu je kazala da je nije ni povredio. A nije ni hteo, rekla bi. No ipak gleda to mesto gde je bila njegova ruka.

U daljini tračak narandžaste rasvetljava dubine neba, poput niskog zlatnog venca koji će krunisati kornvolško obzorje. Puca zora. Uskoro će se neka sluškinja ušunjati u sobu da potpali vatru a ubrzo potom doneće joj čaj, nemo joj stavlajući do znanja kako mora da ustane i obuče se za dan.

Isto kao što je učinila juče.

Isto kao što će učiniti sutra.

I svakog bogovetnog dana posle toga.

Kordelija odlučuje da nikome ne priča šta se dogodilo na jezeru, niti o glupavim događajima koji su doveli do toga. Ona i Klajv su se složili da je neprihvatljivo da ona projuri kroz zabavu, mokra do gole kože i s pričama o podvalama i mogućim davljenjima. Nakon što su je uhvatili na tajnom ljubavnom sastanku s drugim sinom jednog erla u tropskoj staklenoj bašti za vreme jednog bala, Kordelija mora da povrati ugled. Već se pokazala dovoljno nepromišljena za jedno dugo leto.

Klajva je potkupila da ćuti tako što mu je obećala da će ga od svog džeparca poslati u robnu kuću *Fortnam i Mejson* da kupi svoje omiljene slatkiše.

Ali sada dok izlazi sunce, blesak po zaslepljujući blesak, ona se pita kako to da ona podmićuje Klajva da bi ćutao kada je zapravo on i uzrok čitave nevolje.

„Kuda si se to odšunjala za vreme zabave?“

Kordelija diže glavu od doručka u trpezariji dok u prostoriću ulazi njen brat Edvin, stariji od nje skoro godinu dana. Do njegovog dolaska ona je jela sama za velikim stolom pod budnim netremičnim pogledom vojvode od Velingtona, čiji portret krasi zid u prevelikoj slavi.

„Nedostajala si nam“, nastavlja Edvin, držeći se za naslon čipendejl trpezarijske stolice od orahovine i gledajući je preko stola.

Kordelija zavrti glavom, ne skreće pogled od njegovog. „Nikuda. U krevet.“ Omakla joj se laž. Ako ništa drugo, naposljetku je legla u krevet, premda joj je san izmakao i oči je sada peku od umora. Crvene su. Oseća to.

„Odšunjala se?“, pita Edvin.

„A ti bi baš primetio.“

„Primetio sam“, srdačno odvrati on, a onda se mane toga.

„Gde su ti prijatelji?“, pita Kordelija.

„Otišli su“, govori Edvin, odmeravajući doručak postavljen u srebrnom posuđu na uskom stolu do zida. On uzima da diže

poklopce, njuška unutra. „Jeli su u svojim sobama, ili nisu uopšte. Zatim su otišli na rani voz. Mislim da Mango nije ni spavao.“

„Koji beše on?“

„Onaj niski.“

„A, da.“ Stvarno bi morala da se potruži da nauči kako se ljudi zovu.

„Biće vrućina kasnije danas“, ukazuje Edvin. „Jesi li za partiju tenisa pre ručka dok je još malčice svežije?“

„Možda“, odgovara ona. „Odakle ti snage posle sinoć? Ja ću možda najpre malo odspavati“, govori ona i zeva. „Ili se prošetati po bašti.“

„Po novom ili starom delu?“

„Po delu koji je završen“, odvrća ona.

„Drago mi je što su teniski teren postavili taman za ovo veličanstveno vreme“, nastavlja Edvin. „Pogodili su pravi trenutak.“

„Da, jesu. I travnjak za krocket.“ Ona nema pojma kakvi se drugi planovi sprovode napolju i obraćala je izrazito malo pažnje na poremećaje u vrtu, da bi joj se oči ostaklile dok joj je otac pokazivao planove za beskrajni prostor pun zelenila, i sinule tek na prizor formalnih vrtova i planova za obilje cveća.

Ali teniski tereni su bili prijatno iznenađenje kada su otkriveni. Kuća „Penkalik“ u paladijanskom stilu u porodici je od 1835, kada ju je kupio Kordelijin deda, ali podignuta je u nekom trenutku u sedamnaestom veku. Za vreme promene vlasnika, formalni vrtovi nikada nisu istinski „formalizovani“, kako je rekao njen otac. Sada su neki delovi bili novi a neki stari i njoj se činilo da je naporno i, ako sme da kaže, dosadno biti zadužen za takav zadatak.

Zato je onaj čovek došao ovamo: ne samo da sve to isplanira i nacрта, za šta ona pretpostavlja da je već urađeno, već se zapravo čini da on i svojeručno kopa najveći deo toga, uz pomoć raznih baštovana i šegrtu. Upravo je to verovatno presudilo kod njenog oca, što će na licu mesta imati čoveka koji nije previše ponosan da izvršava najteže zadatke.

Uz to, verovatno je i jeftin.

„Onda uživaj u šetnji po bašti“, govori Edvin, istegavši se kao mačka pre nego što se posluži jajima sa stola. Uzme i hleba. Baci ga. „Tost se ohladio. Znaš li stiže li još?“

„Verovatno“, odsutno odgovara ona. „Majci su odneli poslužavnik u sobu?“

Edvin sleže ramenima. „Kao i uvek.“

„Od oca ni traga?“

Njen stariji brat se okrene od stola pa zamaše rukom ispred usta kao znak da je ovaj previše popio – u pokretu koji ukazuje da otac možda još spava kako bi se otreznilo od proslave. Kordelija se nasmeje i odgurne tanjir. Iz nekog razloga ne može da jede.

TREĆE POGLAVLJE

AJZAK

On ustaje rano, kao i inače. Kućica nije velika, ali na spratu ima dve spavaće sobe, a u jednoj od njih spava njegov brat Dejvid, osamnaest meseci mlađi od njega. Dejvid se pravi da je revnostaan i sposoban pejzažni arhitekta i premda mu povereni zadaci idu od ruke, Ajzak zna da ovaj to radi bez zanosa. Ali šta će drugo Dejvid da radi? Jednoga dana naći će svoj poziv a dotad može da bude od pomoći Ajzaku.

„Ustaj“, dovikuje on Dejvidu, kucajući bratu na vrata i ulazeći kada ne dobije odgovor. „Propustićeš doručak.“

Jedna od osnovnih koristi službe jeste to što dobijaju doručak u prostorijama za sluge – bar to, kada je kuća već podignuta i ima osoblje. U poslednjim vrtovima koje je on uređivao kuća je bila završena ali jezivo tiha, i čekala dolazak kako slugu tako i gospodara.

„Nisam gladan“, omamljeno govori Dejvid, prevrćući se u stanju pospanosti.

„Da si bilo ko drugi, otpustio bih te zbog kašnjenja.“

„Nikada“, kliče Dejvid kao na kakvom mitingu, pesnicom udara vazduh. „Previše me voliš, a uostalom, biću na vreme na radnom mestu, sa lopatom u ruci, ništa ti ne brini.“

Ajzak se ne obazire na tu besmisleni opasku. „Smem li da pozajmim ovo?“ Vadi jedan pulover.

„Gde je tvoj?“

„Izgubio sam ga“, odgovara on kao iz puške. „Kad bih ti rekao kako, ne bi mi verovao.“

„Dobro.“ Dejvid se opet prevrne, zažmuri. „Danas će biti vrućina. Neće ti trebati.“

Ali Ajzak je već otišao. Sa dna stepenica dovikne Dejvidu: „Diži se.“ A zatim napusti kućicu.

Kada se sinoć vratio u kućicu koju njih dvojica dele, Ajzak se obreo sam. Sipao je sebi vodu napolju na slavini, pa je zagrejao i kupao se u limenoj kadi dok su plamenovi puzili uz dimnjak, i čekao da mu toplota vatre i vode izvuče iz kostiju jezersku hladnoću.

Sat ili dva kasnije Dejvid je povodeći se ušao, vrativši se iz paba *Lisica i mesec*, tek pripit.

„Šta je to?“, upitao je tad Dejvid, ne obazirući se na to što Ajzak leži u limenoj kadi. Video je kako svetlucaju dijamanti dok je nakit za kosu stajao, bezbedno, na izribanom kuhinjskom stolu, ostavljen tamo kada je Ajzak skinuo mokru odeću s tela i obesio je blizu vatre da se suši.

„Ništa“, mahinalno je kazao ovaj. „Našao sam to. Njihova je.“ Pokazao je glavom prema kući „Penkalik“ a zatim nastavio da se natapa.

„Naravno da je njihova“, podsmehnuo se Dejvid. „Teško da je tvoja, zar ne?“ Oteturao se do nje, uzeo je i zviznuo na nju razrogačenih očiju. „Sećaš li se da je majka nekada imala nešto veoma nalik ovome? Šta misliš koliko košta?“, upitao je.

„Ne znam“, odgovorio je Ajzak.

Dejvid ju je vratio na sto, pa se okrenuo da otvori vrata što vode na sprat. „Opkladio bih se da vlasnica i ne zna da ju je izgubila“, doviknuo je preko ramena.

Ajzak se zavalio, gledajući kako mu se para diže s ruku, koje je držao na bočnim ivicama limene kade. Nije želeo da kaže kako je i sam mislio isto to.

Našao je da mu predmet privlači pogled, gledao ga kako blista na svetlosti vatre, a zatim ga poneo sa sobom na sprat i stavio iza jedne knjige na polici da ga tu čuva. Hteo je da ga danas stavi u džep i ponese sa sobom, ali zaboravio je. Dok hoda po zelenom predelu, proklinje sebe što se nije setio da ga ponese.

Usled načina na koji mu se ona sinoć obratila, bilo je sasvim jasno kako misli da on vredi manje od nje. Pomisao mu mami smešak, maltene smeh. Ajzak je navikao na to, podela je jasna između vlasnika zemlje i onih što je obrađuju. Čak i ako je Ajzak po obrazovanju ravan njoj – verovatno je i nadmašuje, kao i životnim iskustvom – podela na njih i nas jednostavno je stanje stvari. Možda je trebalo da on izabere zanimanje koje ne podrazumeva da malo-malo uzimaš ašov u ruke. Možda izgleda kao da je njihov, možda zvuči kao da je njihov, ali svi oni smatraju da je on nešto sasvim drugo.

ČETVRTO POGLAVLJE

KORDELIJA

U šetnji, ona ga slučajno sretne u novouređenom ograđenom vrtu. Ostao je da se podigne još jedan zid na daljoj strani i vratnice kapije tek treba da se obese u luk od cigle. Ona ne zna da li da se vrati ili da produži. Kukavičluk ili hrabrost? Bira hrabrost i odlazi do njega.

On je na kolenima i ona ga gleda kako stavlja u usta mali paradajz, na šta zapanjeno zastane. A onda pokuša da zaboravi da ga je upravo videla kako jede voćku. „Dobar dan“, kaže ona kada stane iza njega. On se naglo okrene, vidno iznenađen.

„Dobar dan“, samouvereno odgovara, ustajući i gledajući je. Sunce već usredsređuje svoju silinu na njih a još nije ni kasno jutro. On nadlanicom briše čelo, ležernih pokreta. „Našao sam vaš ukras“, počinje.

„Ukras?“ To je izbacuje iz koloseka.

On pokazuje na njenu svetlu kosu. „Dijamante.“

Ona se mahinalno dodirne po kosi, gleda belo a zatim se seti šta je nosila sinoć. „Stvarno?“, začuđeno pita. „Gde?“

„Na zemlji. Sinoć. Danas ga nisam poneo sa sobom. Zaboravio sam. Izvinite. Doneću ga sutra, ili kasnije danas ako vam baš treba.“

Ona ga zbunjeno pogleda. „Ne treba mi komad nakita. Nisam ni znala da mi je ispao iz kose, a nije ni moja sluškinja. Bilo je veoma kasno kada sam se vratila. I bila sam malo rasejana.“

On ne iznosi nikakvu opasku na to, samo odvrti pogled od nje kada se pojavi jedan mlađi šegrt, idući prema njemu, očigledno s pitanjem. Dečak se predomisli kada vidi nju pa se vrati otkuda je došao. Ona gleda kako Ajzak vraća pogled na nju, mršteći se.

„Hvala“, govori ona. „Za sinoć. Što ste probali da pomognete.“

On pogleda paradajz na tlu kao da želi da nastavi da ga jede, a Kordelija se suzdrži da ne prasne u smeh. Ili je to možda otud što mu je danas teško da je gleda u oči, dok mu juče, kako se činilo, to nije predstavljalo problem.

„Samo mi je drago što je dečak bio na sigurnom“, kaže Ajzak. A onda se osmehne, kao sam za sebe.

„Zašto se smeškate?“, pita ona.

On je ponovo pogleda. „Ne verujem da će on to ponoviti u bliskoj budućnosti.“

„Nadajmo se da neće“, znalački govori ona. „Nikome nisam rekla a ne verujem ni da će Klajv i bila bih vam zahvalna kada ne biste ni vi.“ Žuri da kaže šta želi. „Zamršeno je, ne umem to da objasnim... eto, zaista ne bi valjalo kada bi ljudi znali da smo Klajv i ja bili u glupavoj svađi koja se završila tako što sam se našla u jezeru usred noći s jednim...“ Zaustavlja se u poslednjem trenutku.

„Jednim...?“, lukavo pita Ajzak. Ona nije sigurna zadirkuje li je on.

„Baštovanom. Pejzažnim arhitektom. Šta god da ste“, govori ona, odbacujući to.

„Ja sam pejzažni arhitekta“, odvrća on.

„Da. To“, žurno govori ona. A zatim: „Šta radite? Osim što jedete paradajz?“, razgovorljivo pita ona, gledajući jarko-crveno voće.